

Ärende: VN/1463/2025

Begäran om utlåtande om utredningen om förutsättningarna och riktlinjerna för social- och hälsovårdsorganisationernas understödsverksamhet

Lausunnonantajan lausunto

1. I rapporten föreslås att understödsverksamheten förnyas enligt två alternativa modeller.

- **A – Att bygga en balanserad framtid (rapportens stycke 4.1)**
- **B – Anpassning till förändring (rapportens stycke 4.2)**

Vilken av modellerna lämpar sig enligt er bäst som utgångspunkt för förnyelsen?

Val:

Inte någon av de ovan nämnda, motivering: [Svenska hörsselförbundet ställer sig inte bakom alternativ A eller B i rapporten, eftersom informationen om alternativen är bristfällig och kan tolkas på olika sätt. Båda modellerna minskar i nuläget organisationernas autonomi. Alternativ A som syftar på att dela in organisationernas verksamhet i fem områden, begränsar organisationernas möjligheter att hjälpa och idka förebyggande arbete och påverkar organisationernas möjligheter till demokrati och att snabbt reagera på förändrade situationer i samhället, svaga signaler och att möta målgruppens behov. I rapporten föreslås att Ay-bidragens storlek skall vara en procentuell andel av de sammanräknade Ak-bidragen. I praktiken betyder detta att små organisationer slutar existera i och med att deras lönekostnader ofta finns på Ay-bidragen. För att organisationerna skall kunna anpassa sina kostnader och utgifter till nedskärningarna understöder vi förslaget Social- och hälsovårdsministeriets delegation och sektion för understödsärenden föreslår.]

2. I understödsmodellen Balanserad framtid i utredarens rapport skulle understöd riktas till fem teman som är kopplade till centrala utmaningar i samhället. STEA-understöd skulle i fortsättningen riktas till verksamhet i anslutning till dessa teman. De fem temana i rapporten är kopplade till centrala utmaningar i det finländska samhället, som förändringen i åldersstrukturen och folksjukdomar. Teman som presenteras i stycke 4.1 är:

- **Öka barns och barnfamiljers välbefinnande**
- **Stödja äldre personens funktionsförmåga**
- **Främja psykisk hälsa**
- **Minska ensamhet och stärka delaktighet**
- **Främja folkhälsan och förebygga folksjukdomar**

Är de temana som föreslagits motiverade ur er organisations synvinkel?

-

Er uppskattning om hur viktiga de tematiska områdena är på skalan 1-5 (1=viktigast, 5=minst viktig).
Använd varje alternativ enbart en gång i följande frågor:

A) Öka barns och barnfamiljers välbefinnande

-

Er uppskattning om hur viktiga de tematiska områdena är på skalan 1-5 (1=viktigast, 5=minst viktig)
B) Stödja äldre personers funktionsförmåga

-

Er uppskattning om hur viktiga de tematiska områdena är på skalan 1-5 (1=viktigast, 5=minst viktig)
C) Främja psykisk hälsa

-

Er uppskattning om hur viktiga de tematiska områdena är på skalan 1-5 (1=viktigast, 5=minst viktig)
D) Minska ensamhet och stärka delaktighet

-

Er uppskattning om hur viktiga de tematiska områdena är på skalan 1-5 (1=viktigast, 5=minst viktig)
E) Främja folkhälsan och förebygga folksjukdomar

-

3. I utredarens rapport har man i stycke 4.1.3 föreslagit att organisationsverksamhetens regionala möjligheter kunde utökas och minska den administrativa bördan genom att flytta välfärdsområdenas organisationsunderstöd till att administreras via STEA. Understöder ni förslaget om att flytta organisationsunderstöden från välfärdsområdena till STEA-understöden? Val:

-

4. I stycke 4.1.1.6 har utredaren presenterat förslag på hur teman skulle vara möjliga att bearbetas vidare så att STEA skulle ha en framträdande roll i början av processen. Hur tycker ni att eventuella övriga teman borde definieras?

-

5. Övriga observationer om rapporten

Pyykkös utredning föreslår att framtida stöd i högre grad ska fokusera på proaktiv, förebyggande och korrigering verksamhet. Personer med funktionsnedsättning lever ofta med sin funktionsnedsättning hela livet ut. I de allra flesta fall går en funktionsnedsättning inte att förebygga genom proaktiva metoder. Därför behövs olika former av stöd och delaktiggörande verksamhet för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får sina grundläggande fri- och rättigheter tillgodosedda.

Vi anser likt Samarbetsförbundet kring funktionshinder att det är oacceptabelt att utredningen inte på något sätt tar i beaktande det andra nationalspråket svenska och den särroll som de svenska social-och hälsovårdsorganisationerna fyller. Tredje sektorn producerar nu service inom svenska områden som offentliga sektorn producerar på finska. Organisationerna har en central roll i att säkerställa att svenskspråkiga personer får tillgång till verksamhet och stöd på sitt eget modersmål, i enlighet med Finlands grundlag. Att inte beakta detta perspektiv i utredningen är ett allvarligt förbiseende.

I rapporten anges att en organisation måste ha ett befolkningsunderlag på minst 35 000 invånare för att vara berättigad till understöd. Den svenskspråkiga befolkningen i Finland uppgår till cirka 300 000 personer. För svenskspråkiga organisationer innebär detta att de måste representera över 10 % av hela den svenskspråkiga befolkningen för att kunna få understöd. För att säkerställa att de svenskspråkiga organisationerna kan uppfylla sitt uppdrag och tillgodose den svenskspråkiga befolkningens kulturella och samhälleliga behov på lika villkor (GL 1 §, 1 mom.), måste kravet på befolkningsunderlag anpassas så att det bättre speglar den svenskspråkiga befolkningens storlek.

Strömman Nora
Svenska hörsselförbundet rf